

BARKAMOL AVLODNI TARBIYALASH – BARQAROR TARAQQIYOT OMILI SIFATIDA

Djuraqulov Husan

O‘zbekiston xalqaro islom akademiyasi huzuridagi Malaka oshirish
markazining Samarqand viloyati mintaqaviy filiali falsafa
fanlari doktori (DSs), dotsent Tel: +99893-334-85-31
E-mail: djurakulov-84@mail.ru

Annotatsiya

Ushbu maqolada mamlakatimiz taraqqiyotining bunyodkorlari bo‘lgan yoshlarni har tomonlama yetuk barkamol shaxs qilib tarbiyalashning ustuvor yo‘nalishlari va bu jarayonda bugungi zamonaviy ta’lim-tarbiyaning konstruktiv ahamiyati atroflicha tahlil qilingan.

Kalit so‘zlar: islohot, sog‘lom avlod, barkamol avlod, ta’lim, tarbiya, ma’naviy-ma’rifiy omillar.

Abstract.

In this article, the priority directions of educating young people, who are the creators of our country's development, to become mature and well-rounded individuals in all aspects, and the constructive importance of modern education in this process are analyzed in detail.

Key words: reform, healthy generation, mature generation, education, training, spiritual and educational factors.

Yurtimizda keyingi yillarda olib borilayotgan bunyodkorlik, ijtimoiy-iqtisodiy sohalardagi islohotlar, ma’naviy-ma’rifiy tizimdagi yangilanishlar zamirida eng avvalo, sog‘lom va barkamol avlodni tarbiyalash, yoshlarning o‘z ijodiy hamda intellektual salohiyatini ro‘yobga chiqarishi, ularni bugungi zamonaviy dunyo talablariga to‘liq javob beradigan har tomonlama yetuk shaxslar qilib voyaga yetkazish masalasi turibdi. Bu borada O‘zbekiston Prezidenti Shavkat Mirziyoyev BMTning 72-sessiyasida yuqori minbardan turib: “Sayyoramizning ertangi kuni, farovonligi farzandlarimiz qanday inson bo‘lib kamolga yetishi bilan bog‘liq.

Bizning asosiy vazifamiz - yoshlarning o‘z salohiyatini namoyon qilishi uchun zarur sharoitlar yaratish, zo‘ravonlik g‘oyasi “virusi” tarqalishining oldini olishdir.

Buning uchun yosh avlodni ijtimoiy qo‘llab-quvvatlash, uning huquq va manfaatlarini himoya qilish borasidagi ko‘p tomonlama hamkorlikni rivojlantirish lozim” [1, 2 b.] - deb, qat’iy fikrni ilagari surgani ayni haqiqatdir. Shu sababli ham hozirda bu bo‘yicha barcha zarur shart-sharoitlar va imkoniyatlarni yaratishga qaratilgan hamkorlikka asoslangan keng ko‘lamli aniq yo‘naltirilgan chora-tadbirlar amalga oshirilmoqda. Zero, taraqqiyotning haqiqiy darajasi mamlakatda tarbiyalanayotgan insonlar qiyofasi bilan belgilanadi. Millat kelajagi yorqin, farovon va erkin bo‘lishi uchun, avvalo, uning yaratuvchilari, ya’ni bunyodkorlari ham jismonan, ham ma’naviy sog‘lom bo‘lishi shart.

Bu jarayonni amalga oshirishda ta’lim va tarbiya ishlarini to‘g‘ri yo‘lga qo‘yish va uni yanada kuchaytirishni talab qiladi. Bu borada, taniqli rus olimi P.L.Kapitsa haqli ravishda, “Zamonaviy yoshlarni to‘g‘ri tarbiyalash uchun ularda ijodiy qobiliyatlarni

tarbiyalash zarurligiga shubha yo‘q va bu insonning individual moyilligi va qobiliyatini hisobga olgan holda amalga oshirilishi hamda maktabdan boshlab, oliy o‘quv yurtlarida davom ettirilishi kerak. Bu juda muhim vazifadir, uni hal etish nafaqat sivilizatsiyamizning kelajagini bitta mamlakatda, balki global miqyosida belgilash mumkin. Bu vazifa tinchlik va atom urishining oldini olishdan muhimroqdir” [2, 251 b.] - deb, ta’kidlagan edi. Biz buni to‘g‘ri anglagan holda yurtimizda sog‘lom yangi avlod va yangi tafakkur sohiblarini tarbiyalashdek mas‘uliyatli vazifani ado etishimizni davrning o‘zi taqozo etmoqda. Sog‘lom avlod deganda, avvalo, har tomonlama sog‘lom nasl, ma‘nan va jismonan baquvvat, ruhan pok, iymon-e‘tiqodi butun, intellektual salohiyati yuqori bo‘lgan bilimli, ma‘naviyati yuksak, mard va jasur, ota-onasini, oilasini, mahallasini, vatanini sevuvchi avlodni tushunishimiz mumkin.

Bugungi kunda o‘g‘il-qizlarimizning jahon andozalariga mos sharoitlarda bilim olishini, ya‘ni ta‘lim sifatini yuksaltirish orqali jismoniy va ma‘naviy jihatdan yetuk insonlar bo‘lib ulg‘ayishini ta‘minlash, qobiliyat va iqtidorini, intellektual salohiyatini yuzaga chiqarish, qalbida ona-yurtga sadoqat va fidoyilik tuyg‘ularini shakllantirish borasida amalga oshirilayotgan beqiyos say-harakatlar natijasida bir qancha yutuqlarga erishdik.

Hech shubhasiz, har qanday millat o‘z farzandlarining barkamol bo‘lishini orzu qiladi. Davlatimizning bosh siyosati ham kelajak avlodning istiqlolini ta‘minlashga, zarur shart-sharoit yaratishga, ularni yetuk insonlar qilib tarbiyalashga qaratilgan. Bugun yuksak cho‘qqilarga erishayotgan yoshlarni kuzatib, hayratimiz ortadi. Sport arenalarida, san‘at pillapoyalarida erishayotgan yutuqlaridan behad g‘ururlanamiz. Mustaqillik tufayli mamlakatimizda yoshlarga ta‘limning eng so‘nggi yutuqlaridan samarali foydalangan holda bilim berish, ularni vatanparvarlik va milliy urf-odatlariga sadoqat ruhida tarbiyalash tizimining zamon talablari darajasida takomillashtirib borilayotgani muvaffaqiyatlarning muhim omili bo‘lmoqda. Zero, jismonan sog‘lom, ma‘naviy yetuk, yuksak intellektual salohiyat, zamonaviy bilimlarga ega, mustaqil fikrlaydigan, kelajakka ishonch bilan qaraydigan barkamol avlodni tarbiyalash haqida g‘amxo‘rlik qilish bugungi siyosatning ustuvor yo‘nalishidir.

Shu bilan birga 2016 yil 18 oktabr kuni Islom hamkorlik Tashkilotiga a‘zo davlatlar Tashqi ishlar vazirlari kengashining 43-sessiyasida so‘zlagan nutqida Shavkat Mirziyoyev: «Dunyo shiddat bilan o‘zgarib, barqarorlik va xalqlarning mustahkam rivojlanishiga rahna soladigan turli yangi tahdid va xavflar paydo bo‘layotgan bugungi kunda: ma‘naviyat va ma‘rifatga, axloqiy tarbiya, yoshlarning bilim olish, kamolga yetishga intilishiga e‘tibor qaratish har qachongidan ham muhimdir» [1, 3 b.], - deb jamiyat taraqqiyotida ma‘naviy-ma‘rifiy omillar ahamiyatini alohida ta‘kidlab o‘tadi. Bu yo‘nalishdagi istiqbolli rejalarga:

- har bir shaxsga chuqur zamonaviy bilim berish;
- ta‘lim, tarbiya va targ‘ibot tizimini zamon talablari asosida takomillashtirish;
- qonunchilik tizimida ta‘lim-tarbiya bilan bog‘liq muayyan mexanizmlarni optimallashtirish kabi masalalarni kiritish mumkin.

O‘zbekiston Respublikasining birinchi Prezidenti Islom Karimov tomonidan 1993 yil 4 martda qabul qilingan farmoniga muvofiq ta‘sis etilgan mustaqil Vatanimizning ilk ordeni – «Sog‘lom avlod uchun» deb nomlanishi ham istiqlolning ilk yillaridan bu masalaga nechog‘li ulkan e‘tibor qaratilganidan dalolatdir. Zero,

sog‘lom va barkamol avlodni tarbiyalashdek ezgu niyatni amalga oshirish imkoniyati mustaqillik sharofati bilan paydo bo‘ldi. Buyuk davlatni barpo etishga qodir barkamol avlodni – mustaqil insonni tarbiyalash uchun zarur barcha iqtisodiy, ijtimoiy, siyosiy hamda ma’naviy imkoniyatlar tobora kengaymoqda.

Bugun yangicha fikrlaydigan, o‘z kelajagini mamlakatimizning kelajagi bilan bog‘liq holda ko‘radigan yangi avlod vakillari hayotga dadil kirib kelmoqda. Yoshlarimiz siymosida muayyan kasb, ba‘zan bir necha yo‘nalish bo‘yicha diplom olgan, bir necha xorijiy tilni o‘rgangan, zamonaviy texnika va texnologiyalarni puxta o‘zlashtirgan, mustaqil inson sifatida shakllangan, bir so‘z bilan aytganda, el-yurt xizmatiga shay, yuragi yonib, ko‘zlaridan o‘t chaqnab turgan navqiron yigit-qizlarni ko‘rib, qalbingizda ishonch, g‘urur-iftixor tuyg‘ulari jo‘sh uradi.

Shuning uchun ham respublikamizda kelajagimiz bo‘lmish yosh avlodni tarbiyalash va ta’lim berish masalalariga jiddiy e’tibor qaratilib kelinmoqda. Yurtimizda yosh avlod tarbiyasiga davlat siyosati darajasida e’tibor qaratilishi natijasida oilada sog‘lom turmush tarzini vujudga keltirish, ona va bola salomatligini ta’minlash, ta’lim-tarbiya samaradorligini oshirish, urf-odatlarimiz va boshqa qadriyatlar tizimida unut bo‘lgan jihatlarni qayta tiklash kabilarga e’tibor kuchaytirildi va yosh avlod dunyoqarashining munosib shakllanishiga katta zamin yaratildi. Zero, barcha ezgu niyatlarimizning markazida farzandlarimizni ham jismoniy, ham ma’naviy jihatdan sog‘lom qilib o‘stirish, ularning baxtu saodati, farovon kelajagini ko‘rish, dunyoda hech kimdan kam bo‘lmaydigan avlodni tarbiyalash orzusi turadi. Aynan mana shunday har tomonlama yetuk avlodgina bugun hayot oldimizga qo‘yayotgan o‘ta murakkab, og‘ir sinov va qiyinchiliklarni yengish, biz ko‘zlagan yuksak marralarni egallashning eng asosiy sharti ekanini hammamiz yaxshi tushunamiz.

Xulosa qilib aytganda, har bir xalq, har bir millatning ertangi kuni bugun voyaga yetayotgan avlod taqdiri bilan uzviy bog‘liqdir. Chunki kelajakni yosh avlod — farzandlarimiz yaratadi. Shunday ekan barcha sa’i-harakatlarimizning negizida farzandlarimizni ham jismoniy, ham ma’naviy jihatdan sog‘lom qilib o‘stirish, ularning farovon kelajagini qurish, dunyoda hech kimdan kam bo‘lmaydigan avlodni tarbiyalash barchamizning ustuvor vazifamiz bo‘lib qoladi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro‘yxati

1. Mirziyoyev SH.M. O‘zbekiston Respublikasi Prezidenti Shavkat Mirziyoyevning Birlashgan Millatlar Tashkiloti bosh assambleyasining 72-sessiyasidagi nutqi (Nyu-York shahri, 2017 yil 19 sentabr) // “Xalq so‘zi”. 2017. - 20 sentabr, № 189 (6883). -B.2
2. Kapitsa P.L. Eksperiment. Teoriya. Praktika: Stati i vistupleniya. – M.: Nauka. 1987. – S. 251.
3. Mirziyoyev SH.M. Tinchlik, ma’rifat va bunyodkorlik yo‘lida hamkorlik. // Xalq So‘zi. 2016, 19 oktabr. -B.3